

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. gruodžio 11 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Viešieji paslaugų pirkimai — Direktyva 2004/18/EB — Direktyva 89/665/EEB — Asmeninė kandidato ar dalyvio situacija — Preliminarus sprendimas sudaryti sutartį — Prieš laimėjusio dalyvio teisėtą atstovą pradėtas baudžiamasis tyrimas — Perkančiosios organizacijos sprendimas nepriimti galutinio sprendimo dėl sutarties sudarymo ir atšaukti konkursą — Teisminė kontrolė“

Byloje C-440/13

dėl *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Italija) 2013 m. liepos 10 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2013 m. rugpjūčio 2 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Croce Amica One Italia Srl

prieš

Azienda Regionale Emergenza Urgenza (AREU),

dalyvaujant

Consorzio Lombardia Sanità,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. rugsėjo 4 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Croce Amica One Italia Srl*, atstovaujamos *avvocati* M. Sica ir M. Protto,
- *Azienda Regionale Emergenza Urgenza (AREU)*, atstovaujamos *avvocati* V. Avolio ir V. Luciano,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* C. Colelli ir de L. D'Ascia,

* Proceso kalba: italų.

- Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos M. Emberland, H. Røstum ir I. Jansen,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Conte ir A. Tokár,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132) 41 straipsnio 1 dalies, 43 ir 45 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Croce Amica One Italia Srl* (toliau – *Croce Amica One*) ir *Azienda Regionale Emergenza Urgenza* (Regioninė greitosios pagalbos tarnyba, toliau – AREU) ginčą dėl šios tarnybos, kaip perkančiosios organizacijos, sprendimo nepriimti galutinio sprendimo sudaryti sutartį su *Croce Amica One*, kuri preliminariai paskelbta konkurso laimėtoja, ir atšaukti konkursą, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2004/18 41 straipsnio „Kandidatų ir dalyvių informavimas“ 1 dalyje numatyta:
„Perkančiosios organizacijos kandidatams ir dalyviams kiek įmanoma greičiau praneša apie priimtus sprendimus dėl <...> sutarties sudarymo <...>, o taip pat nurodo priežastis, dėl kurių buvo priimtas sprendimas <...> nesudaryti sutarties, kuriai buvo paskelbtas konkursas <...>; šią informaciją, jei to prašoma, perkančioji organizacija turi pateikti raštu.“
- 4 Šios direktyvos 43 straipsnyje „Ataskaitų turinys“ teigiama:
„Kiekvienai sutarčiai <...> perkančiosios organizacijos parengia ataskaitą raštu, kurioje turi būti bent jau ši informacija:
<...>
h) jei reikia, priežastys, dėl kurių perkančioji organizacija nutarė nesudaryti sutarties <...>.
<...>“
- 5 Minėtos direktyvos 45 straipsnyje „Asmeninė kandidato arba dalyvio padėtis“ nustatyta:
„1. Bet kuriam kandidatui arba dalyviui turi būti neleidžiama dalyvauti viešųjų pirkimų procedūroje, jei jo atžvilgiu yra priimtas galutinis teismo sprendimas dėl žemiau išvardytų priežasčių ir apie tai perkančioji organizacija žino:
a) dalyvavimas nusikalstamoje organizacijoje, kaip apibrėžta Tarybos bendrųjų veiksmų 98/733/[TVR] 2 straipsnio 1 dalyje; [(OL L 351, 1998, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 113)];

- b) korupcija, kaip apibrėžta 1997 m. gegužės 26 d. Tarybos akto [(OL C 195, p. 1)] 3 straipsnyje ir Tarybos bendrųjų veiksmų 98//742/[TVR] [(OL L 358, 1998, p. 2)] 3 straipsnio 1 dalyje;
- c) sukčiavimo, kaip apibrėžta Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos [(OL C 316, 1995, p. 48)] 1 straipsnyje;
- d) pinigų plovimas, kaip apibrėžta 1991 m. birželio 10 d. Tarybos direktyvos 91/308/EEB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui [(OL L 166, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 153), iš dalies pakeistos 2001 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/97/EB (OL L 344, p. 76)] 1 straipsnyje.

Valstybės narės patikslina šios dalies įgyvendinimo sąlygas remdamosi nacionaline teise ir laikydamosi Bendrijos teisės.

<...>

2. Ūkio subjektas gali būti pašalintas iš dalyvavimo pirkime, jei:

<...>

- c) jo atžvilgiu, remiantis valstybės teisės aktų nuostatomis, yra priimtas teismo sprendimas, turintis *res judicata* galią[,] dėl profesinio elgesio taisyklių pažeidimo;
- d) jis pripažintas kaltu dėl rimto profesinio nusizengimo, kuris yra įrodytas bet kokiomis priemonėmis, kurias perkančioji organizacija gali pateikti;

<...>

- g) yra pripažintas kaltu dėl to, kad teikdamas šiame skirsnyje reikalaujamą informaciją pateikė klaidingus duomenis, arba reikalaujamos informacijos nepateikė.

Valstybės narės patikslina šios dalies įgyvendinimo sąlygas remdamosi nacionaline teise ir laikydamosi Bendrijos teisės.

<...>“

- 6 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo (OL L 395, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 246), iš dalies pakeistos 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB (OL L 335, p. 31, toliau – Direktyva 89/665), 1 straipsnio „Peržiūros procedūrų taikymo sritis ir galimybė jomis pasinaudoti“ 1 dalies trečioje pastraipoje skelbiama:

„Valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad sutarčių, kurias apima Direktyvos 2004/18/EB taikymo sritis, atveju perkančiųjų organizacijų priimti sprendimai galėtų būti veiksmingai ir visų pirma kuo greičiau peržiūrėti šios direktyvos 2–2f straipsniuose nurodytomis sąlygomis remiantis tuo, kad tokiais sprendimais buvo pažeisti viešuosius pirkimus reglamentuojantys Bendrijos teisės aktai arba nacionalinės taisyklės, kuriomis tie teisės aktai perkeliama į nacionalinę teisę.“

Italijos teisė

- 7 Direktyva 2004/18 į Italijos teisę perkelta 2006 m. balandžio 12 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 163/2006 (GURI, paprastasis priedas, Nr. 100, 2006 m. gegužės 2 d.), kuriuo kodifikuotos viešųjų pirkimų taisyklės.
- 8 Šio įstatyminio dekreto 38 straipsnyje numatyta:
- „1. Dalyvauti viešojo darbų, prekių ir paslaugų <...> pirkimo sutarčių <...> sudarymo procedūrose ir sudaryti šių sutarčių neleidžiama asmenims:
- <...>
- c) kurių atžvilgiu įsiteisėjo apkaltinamasis nuosprendis arba priimtas baudžiamasis įsakymas, kurio negalima apskųsti, už sunkias nusikalstamas veikas valstybei ar Bendrijai ir tai turi įtakos jų profesinei etikai; <...>
- <...>
- f) kurie, motyvuotu perkančiosios organizacijos vertinimu, skelbimą apie pirkimą paskelbusios perkančiosios organizacijos pagal sutartį pavestas paslaugas teikė labai aplaidžiai arba nesąžiningai; arba vykdydami profesinę veiklą padarė rimtą klaidą, kurią bet kokiomis įrodinėjimo priemonėmis nustato perkančioji organizacija.
- <...>“
- 9 Šio įstatyminio dekreto 78 straipsnio 1 dalyje numatyta:
- „Dėl kiekvieno pirkimo <...> perkančiosios organizacijos surašo protokolą, kuriame nurodo bent šią informaciją:
- <...>
- h) jei reikia, priežastys, dėl kurių perkančioji organizacija nusprendė nesudaryti sutarties <...>“
- 10 To paties įstatyminio dekreto 79 straipsnio 1 dalyje nustatyta:
- „Perkančiosios organizacijos kandidatams ir dalyviams greitai praneša apie priimtus sprendimus dėl <...> sutarties sudarymo <...>, taip pat nurodo priežastis, dėl kurių buvo priimtas sprendimas <...> nesudaryti sutarties, kuriai buvo paskelbtas konkursas <...>“
- 11 Įstatyminio dekreto Nr. 163/2006 11 straipsnio 9 dalyje konkrečiai nurodoma administracijos teisė atšaukti, sustabdyti arba pakeisti savo pačios aktus, kuri suformuluota taip:
- „Įsigaliojus galutiniam sprendimui sudaryti sutartį ir nepažeidžiant administracijos teisės atšaukti, sustabdyti arba pakeisti savo pačios aktus tais atvejais, kai tai leidžiama pagal galiojančias nuostatas, viešojo pirkimo sutartis <...> sudaroma per šešiasdešimt dienų.“

- 12 Administracijos teisė atšaukti savo pačios aktus kaip bendrasis visoms administracinėms procedūroms taikomas principas įtvirtinta 1990 m. rugpjūčio 7 d. Įstatymo Nr. 241 dėl naujų administracinių procedūrų ir teisės susipažinti su administraciniais dokumentais nuostatų (*legge n. 241 – Nuove norme in materia di procedimento amministrativo e di diritto di accesso ai documenti amministrativi*; GURI, Nr. 192, 1990 m. rugpjūčio 18 d., p. 7) 21 *quinquies* straipsnyje. Tame straipsnyje nustatyta:

„Dėl viešojo intereso pagrindų, pasikeitusios faktinės situacijos ar iš naujo įvertinus pirminį viešąjį interesą, įstaiga, priėmusi ilgalaikį poveikį turintį administracinį aktą, arba kita įstatyme numatyta įstaiga jį gali atšaukti; atšauktas aktas nebegalioja.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 13 2010 m. gruodžio 28 d. sprendimu AREU paskelbė atvirą konkursą dėl „organų, audinių ir biologinių mėginių, chirurgų komandų ir pacientų vežimo automobiliais, siekiant atlikti transplantaciją, paslaugų“ pirkimo sutarties sudarymo. Ši sutartis turėjo būti sudaryta dvejiems metams, su galimybe pratęsti dvylikai mėnesių, vadovaujantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi.
- 14 Vertindamas techninius pasiūlymus atrankos komitetas atmetė trijų iš keturių šios sutarties sudarymo procedūroje dalyvavusių bendrovių pasiūlymus. Vienintelė likusi bendrovė, *Croce Amica One*, preliminariai pripažinta laimėtoja į 2011 m. gegužės 10 d. protokolą įrašytu sprendimu. Vis dėlto, kadangi nagrinėtu atveju buvo tenkinamos nacionalinės teisės aktuose numatytos sąlygos dėl „vadinamojo privalomojo pasiūlymų patikimumo patikrinimo“, nes už kainą ir kitus vertinimo elementus skirtas balų skaičius buvo lygus keturiems penktadaliams atitinkamų skelbime apie pirkimą numatytų maksimalių ribinių verčių arba juos viršijo, perkančioji organizacija paprašė pateikti *Croce Amica One* techninį pasiūlymą pagrindžiančius dokumentus. Atlikęs šį patikrinimą atrankos komitetas į 2011 m. birželio 23 d. protokolą įrašytu sprendimu pasiūlymą pripažino nepatikimu.
- 15 Tuo pačiu metu kompetentingos tarnybos, vykdydamos ikiteisminį tyrimą, pradėtą, be kita ko, prieš bendrovės teisėtą atstovą dėl sukčiavimo ir tyčinių melagingų pareiškimų, areštavo šios bendrovės dokumentus.
- 16 2011 m. liepos 21 d. raštu AREU pranešė *Croce Amica One* ir kitai pagrindinėje byloje nagrinėjamoje pirkimo procedūroje dalyvavusiai bendrovei apie tai, jog įgyvendinant administracijos turimą teisę atšaukti, sustabdyti arba pakeisti savo pačios aktus pradėta konkurso atšaukimo procedūra.
- 17 2011 m. rugsėjo 8 d. aktu AREU generalinis direktorius nusprendė nepriimti galutinio sprendimo dėl viešojo pirkimo sutarties sudarymo su *Croce Amica One* ir kartu atšaukė visą konkurso procedūrą. Šiame akte perkančioji organizacija „pripažino, jog nurodytomis aplinkybėmis ir net nepaisant pasiūlymo nepatikimumo, dėl akivaizdžių tikslingumo ir su gero administravimo principu susijusių priežasčių AREU negali sudaryti viešojo pirkimo sutarties su dalyve *Croce Amica One Italia* <...>, nes dėl pačių paslaugų būtinumo negali laukti baudžiamojo proceso ar net vykdomo tyrimo pabaigos, kad galėtų ją sudaryti“.
- 18 Perkančioji organizacija nepradėjo naujos procedūros pagrindinėje byloje nagrinėjamai sutarčiai sudaryti ir šia sutartimi numatytas paslaugas pavedė toliau teikti dviem asociacijoms.
- 19 2011 m. lapkričio 2 d. pateiktu skundu *Croce Amica One* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme užginčijo šio sprendimo 17 punkte nurodytą 2011 m. rugsėjo 8 d. perkančiosios organizacijos sprendimą; šiuo skundu ji reikalavo panaikinti šį sprendimą ir laikinai sustabdyti jo vykdymą. Be to, ji pateikė ieškinį dėl šiuo sprendimu, kaip ji teigia, padarytos žalos atlyginimo.

- 20 2013 m. gegužės 14 d. sprendimu *Tribunale di Milano* (Milano teismas) paskelbė *Croce Amica One* teisėto atstovo ir kito atsakomybėn traukiamo asmens kaltinamąjį aktą, be kita ko, dėl trukdymo vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, nes siekdamas laimėti sutartį asmuo pateikė penkiolika netikrų pažymėjimų apie dalyvavimą saugaus greitosios medicinos pagalbos automobilių vairavimo mokymuose.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad kalbant apskritai ir nepažeidžiant administracijos galimybės vykdant viešuosius pirkimus pasinaudoti teise atšaukti, sustabdyti arba pakeisti savo pačios aktus, aptariama perkančioji organizacija, vadovaudamasi, bent jau iš pažiūros, administracinio tikslingumo sumetimais dėl prieš bendrovės, kuri preliminariai paskelbta laimėtoja, teisėtą atstovą atliekamo ikiteisminio tyrimo, pažeidė Direktyvos 2004/18 45 straipsnį, visų pirma atsižvelgiant į šioje nuostatoje minimą „asmeninę kandidato ar dalyvio padėtį“.
- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagal šią nuostatą dalyviui gali būti neleista dalyvauti tik tuo atveju, kai įsiteisėjo dėl jo priimtas apkaltinamasis nuosprendis.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla klausimas dėl jo paties kompetencijos šiuo klausimu atsižvelgiant į Sąjungos teisę ir jis mano, kad ši kompetencija negali apimti tik procedūrinių pažeidimų, padarytų administracijai naudojantis savo galiomis, kontrolės. To teismo nuomone, jeigu administraciniam teismui nebūtų pripažįstami dideli įgaliojimai patikrinti faktus arba teises sąvokas, kaip antai nagrinėjamu atveju – bendrovės, kuri preliminariai paskelbta laimėtoja, teisėto atstovo baudžiamosios atsakomybės galutinio konstatavimo nebuvimas, tai visiškai prieštarautų Direktyvos 45 straipsnio raidei ir *ratio legis*.
- 24 Atsižvelgdamas į tai, *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijos regiono administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Bendrijos teisę atitinka situacija, kai įgyvendindama [1990 m. rugpjūčio 7 d.] Įstatymo Nr. 241/1990 21 *quinquies* straipsniu jai suteiktą teisę atšaukti sprendimus, priimtus viešųjų pirkimų srityje, perkančioji organizacija gali atsisakyti sudaryti galutinę viešojo pirkimo sutartį vien dėl bendrovės, su kuria preliminariai nuspręsta sudaryti tokią sutartį, teisėto atstovo atžvilgiu atliekamo baudžiamąjo tyrimo?
  2. Ar Bendrijos teisę atitinka tai, kad nuo Direktyvos 2004/18 45 straipsnyje numatyto principo, pagal kurį baudžiamoji atsakomybė turi būti pripažinta galutiniu teismo nuosprendžiu, nukrypstama dėl tikslingumo priežasčių, kurių vertinimas yra administracijos diskrecija?
  3. Ar Bendrijos teisę atitinka tai, kad nuo Direktyvos 2004/18 45 straipsnyje numatyto principo, pagal kurį baudžiamoji atsakomybė turi būti pripažinta galutiniu teismo nuosprendžiu, nukrypstama tuo atveju, kai baudžiamasis tyrimas atliekamas dėl viešojo pirkimo procedūroje, kurioje sprendimas priimtas įgyvendinant teisę atšaukti, sustabdyti ar pakeisti savo sprendimus, padarytų pažeidimų?
  4. Ar Bendrijos teisę atitinka situacija, kai nacionaliniam administraciniam teismui, įgyvendinančiam jam suteiktą jurisdikciją nagrinėti viešųjų pirkimų bylas, suteikiama neribota kompetencija tikrinti perkančiosios organizacijos viešojo pirkimo sutarčių srityje priimtus sprendimus, t. y. ne tik patikrinti akivaizdaus nelogiškumo, neracionalumo, nepakankamo motyvavimo ar klaidingo faktinių aplinkybių vertinimo atvejus, bet ir nagrinėti pasiūlymo patikimumo ir atitikties reikalavimus aspektus?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo–trečiojo klausimų

- 25 Šiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, iš esmės klausiama, ar Direktyvos 2004/18 45 straipsnį reikia aiškinti taip, kad kai nėra šiame straipsnyje numatytų pagrindų neleisti dalyvauti, pagal jį draudžiama perkančiajai organizacijai priimti sprendimą atsisakyti sudaryti viešojo pirkimo sutartį, dėl kurios surengtas varžymasis, ir nepriimti galutinio sprendimo sudaryti šią sutartį su vieninteliu likusiu dalyviu, kuris buvo preliminariai pripažintas laimėtoju.
- 26 Šie klausimai, darant nuorodą į Direktyvos 2004/18 45 straipsnį, suformuluoti atsižvelgiant į tai, kad 2011 m. rugsėjo 8 d. AREU generalinis direktorius nusprendė, pirma, nepriimti galutinio sprendimo sudaryti pagrindinėje byloje nagrinėjamą sutartį su *Croce Amica One* ir, antra, panaikinti atitinkamą konkurso procedūrą.
- 27 Pirmiausia pažymėtina, kad nepaisant prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktos nuorodos į Direktyvos 2004/18 45 straipsnį, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje ginčijamas aktas yra perkančiosios organizacijos sprendimas atšaukti konkursą ir panaikinti sutarties sudarymo procedūrą. Šis sprendimas skiriasi nuo sprendimo neleisti dalyviui dalyvauti pirkime pagal šios direktyvos 45 straipsnį.
- 28 Šiomis aplinkybėmis reikia pastebėti, kad nors Teisingumo Teismui nenurodytos konkrečios konkurso atšaukimo priežastys, atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *Croce Amica One* teisėto atstovo elgesį sieja tik su tais neleidimo dalyvauti pagrindais, kurie susiję su baudžiamąja teise ir reikalauja galutinio teismo nuosprendžio, būtent numatytais Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies c punkte. Šiuo klausimu naudinga pažymėti, kad šios direktyvos 45 straipsnio 2 dalies d ir g punktuose nurodyti neleidimo dalyvauti pagrindai perkančiajai organizacijai taip pat suteikia teisę pašalinti iš dalyvavimo pirkime ūkio subjektą, jeigu jis pripažintas kaltu dėl rimto profesinio nusižengimo, kuris yra įrodytas bet kokiomis priemonėmis, kurias perkančioji organizacija gali pateikti, arba yra pripažintas kaltu dėl to, kad pateikė klaidingus duomenis, arba nepateikė informacijos, reikalaujamos kvalifikacinei pasiūlymų atrankai atlikti, tačiau nebūtina, kad dėl ūkio subjekto būtų priimtas galutinis teismo nuosprendis.
- 29 Kalbant apie sprendimą atšaukti konkursą dėl tam tikros viešojo pirkimo sutarties, pažymėtina, kad jame turi būti paisoma Direktyvos 2004/18 41 straipsnio 1 dalies ir 43 straipsnio.
- 30 Direktyvos 2004/18 41 straipsnio 1 dalyje numatyta pareiga apie tokį sprendimą pranešti kandidatams ir dalyviams kiek įmanoma greičiau ir nurodyti jo priežastis, o šios direktyvos 43 straipsnyje nustatoma pareiga šias priežastis nurodyti ataskaitoje, kuri turi būti rengiama dėl kiekvienos viešojo pirkimo sutarties. Pažymėtina, kad Direktyvoje 2004/18 nenumatyta jokia nuostata dėl tokio sprendimo turinio ar formos reikalavimų.
- 31 Šiuo atžvilgiu reikia priminti Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 54; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 163) 8 straipsnio 2 dalyje, kuri analogiška Direktyvos 2004/18 41 straipsnio 1 daliai, nenumatyta, kad perkančiosios organizacijos sprendimas nesudaryti viešojo pirkimo sutarties galimas tik išimtiniais atvejais arba būtinai turi būti pagrįstas rimtomis priežastimis (Sprendimo *Fracasso ir Leitschutz*, C-27/98, EU:C:1999:420, 23 ir 25 punktai).
- 32 Be to, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos (OL L 209, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 322) 12 straipsnio 2 dalis, kuri taip pat analogiška Direktyvos 2004/18 41 straipsnio 1 daliai, nors ir įpareigoja perkančiąją organizaciją tuo atveju, jeigu ši

nusprendžia atšaukti viešojo pirkimo sutarties sudarymo konkursą, pranešti kandidatams ir dalyviams sprendimo motyvus, nereiškia, kad ši perkančioji organizacija privalo užbaigti iki galo pirkimo procedūrą (žr. Sprendimo *HI*, C-92/00, EU:C:2002:379, 41 punktą).

- 33 Vis dėlto Teisingumo Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad reikalavimas pranešti sprendimo atšaukti konkursą priešastis grindžiamas siekiu užtikrinti minimalų viešojo pirkimo procedūrų, kurioms taikomos Sąjungos teisės normos, skaidrumą ir atitinkamai vienodo požiūrio principo laikymąsi, kuris sudaro šių normų pagrindą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *HI*, EU:C:2002:379, 45 ir 46 punktus bei juose nurodytą teismo praktiką).
- 34 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalis reikalauja, kad perkančiosios organizacijos sprendimas atšaukti viešojo pirkimo konkursą prireikus galėtų būti peržiūros procedūros dalyku ir būti panaikintas tuo pagrindu, kad juo pažeista Sąjungos viešųjų pirkimų teisė ar šią teisę perkeliančios nacionalinės taisyklės. Be to, Teisingumo Teismo nuomone, net tais atvejais, kai perkančiosios organizacijos pagal taikytinas nacionalinės teisės normas turi didelę diskreciją atšaukti konkursą, nacionaliniai teismai turi galėti patikrinti pagal Direktyvą 89/665 sprendimo atšaukti suderinamumą su atitinkamomis Sąjungos teisės normomis (žr. Sprendimo *HI*, EU:C:2002:379, 55 ir 62 punktus).
- 35 Taigi pagal Sąjungos teisę valstybėms narėms nedraudžiama savo teisės aktuose numatyti galimybę priimti sprendimą atšaukti konkursą. Tokio sprendimo motyvai gali būti grindžiami priežastimis, susijusiomis, be kita ko, su vertinimu, ar viešojo intereso požiūriu tikslinga užbaigti iki galo pirkimo procedūrą, be kita ko, atsižvelgiant į galimą ekonominių sąlygų, faktinių aplinkybių arba atitinkamos perkančiosios organizacijos poreikių pasikeitimą. Toks sprendimas taip pat gali būti grindžiamas nepakankamu varžymusi dėl to, kad pasibaigus atitinkamos sutarties sudarymo procedūrai liko tik vienas dalyvis, galintis įvykdyti šią sutartį.
- 36 Todėl negali būti reikalaujama, kad perkančioji organizacija užbaigtų iki galo pradėtą pirkimo procedūrą ir sudarytų nagrinėjamą sutartį net ir su vieninteliu likusiu dalyviu, su sąlyga, kad bus laikomasi skaidrumo ir vienodo požiūrio principų.
- 37 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį–trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/18 41 straipsnio 1 dalis, 43 ir 45 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad kai nėra 45 straipsnyje numatytų pagrindų neleisti dalyvauti, pagal jį perkančiajai organizacijai nedraudžiama priimti sprendimą atsisakyti sudaryti viešojo pirkimo sutartį, dėl kurios surengtas varžymasis, ir nepriimti galutinio sprendimo sudaryti šią sutartį su vieninteliu likusiu dalyviu, kuris preliminariai buvo pripažintas laimėtoju.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 38 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori išsiaiškinti, ar pagal Sąjungos teisę kompetentingas nacionalinis teismas gali vykdyti neribotą perkančiosios organizacijos sprendimo kontrolę, t. y. tokią, kad jis galėtų atsižvelgti į dalyvių pasiūlymų patikimumą ir tinkamumą ir perkančiosios organizacijos vertinimą dėl tikslingumo atšaukti konkursą pakeisti savuoju.
- 39 Reikia pažymėti, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką sprendimas atšaukti viešojo pirkimo konkursą yra vienas iš „perkančiosios organizacijos priimamų sprendimų“, dėl kurių valstybės narės pagal Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą turi savo nacionalinėje teisėje įdiegti peržiūros procedūras, kad būtų užtikrintas atitinkamų Sąjungos viešųjų pirkimų teisės materialinių normų arba jas perkeliančių nacionalinių nuostatų laikymasis (šiuo klausimu žr. Sprendimo *HI*, EU:C:2002:379, 53–55 punktus bei Sprendimo *Koppensteiner*, C-15/04, EU:C:2005:345, 29 punktą).

- 40 Kadangi Direktyva 89/665 tik koordinuojami valstybėse narėse egzistuojantys mechanizmai siekiant užtikrinti visišką ir veiksmingą direktyvų, kuriose įtvirtintos materialinės viešųjų pirkimų taisyklės, įgyvendinimą, joje aiškiai neapibrėžiama teisės gynimo priemonių, kurias valstybės narės turi šiuo tikslu įdiegti, apimtis. Todėl teismo per Direktyva 89/665 reglamentuojamas peržiūros procedūras atliekamos kontrolės masto klausimas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į šios direktyvos tikslą ir stengiantis nepažeisti jos veiksmingumo (Sprendimo *HI*, EU:C:2002:379, 58 ir 59 punktai).
- 41 Šiuo klausimu reikia priminti, kad peržiūros sistemos funkcija reglamentuojama Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje, pagal kurią valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad sutarčių, patenkančių į Direktyvos 2004/18 taikymo sritį, atveju perkančiųjų organizacijų priimti sprendimai galėtų būti veiksmingai ir visų pirma kuo greičiau peržiūrėti remiantis tuo, kad šiais sprendimais buvo pažeista Sąjungos viešųjų pirkimų teisė arba nacionalinės taisyklės, kuriomis ši teisė perkeliama.
- 42 Vadinas, šioje nuostatoje numatytos peržiūros procedūros skirtos užtikrinti atitinkamų Sąjungos teisės, ypač Direktyvos 2004/18, normų arba nacionalinių šias teisės normas perkeliančių nuostatų laikymąsi.
- 43 Pažymėtina, kad teisėtumo kontrolė negali apsiriboti vien perkančiosios organizacijos sprendimų savavališkumo patikrinimu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *HI*, EU:C:2002:379, 63 punktą).
- 44 Taigi minėtos peržiūros procedūros skirtos įgyvendinti ne tikslingumo, o teisėtumo kontrolę.
- 45 Nesant specialių Sąjungos teisės nuostatų šioje srityje, teisminės kontrolės vykdymo tvarka turi būti nustatyta nacionalinės proceso teisės normomis su sąlyga, kad jose paisoma lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų (šiuo klausimu žr. Sprendimo *HI*, EU:C:2002:379, 68 punktą). Taigi nacionalinės teisės aktų leidėjas gali suteikti kompetentingiems nacionaliniams teismams didesnes kontrolės galias, kad šie galėtų atlikti tikslingumo kontrolę.
- 46 Todėl į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip: Sąjungos viešųjų pirkimų teisė ir ypač Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatyta kontrolė yra perkančiųjų organizacijų priimtų sprendimų teisėtumo kontrolė, kuria siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi atitinkamų Sąjungos teisės normų arba nacionalinių šias teisės normas perkeliančių nuostatų, tačiau ji negali apsiriboti vien perkančiosios organizacijos sprendimų savavališkumo patikrinimu. Vis dėlto tai neatima iš nacionalinės teisės aktų leidėjo galimybės suteikti kompetentingiems nacionaliniams teismams įgaliojimus atlikti tikslingumo kontrolę.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 47 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

- 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo 41 straipsnio 1 dalis, 43 ir 45 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad kai nėra 45 straipsnyje numatytų pagrindų neleisti dalyvauti, pagal jį perkančiajai organizacijai nedraudžiama priimti sprendimą atsisakyti sudaryti viešojo pirkimo sutartį, dėl kurios surengtas varžymasis, ir nepriimti galutinio sprendimo sudaryti šią sutartį su vieninteliu likusiu dalyviu, kuris preliminariai buvo pripažintas laimėtoju.**

2. Sąjungos teisė viešųjų pirkimų srityje ir ypač 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo, iš dalies pakeistos 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB, 1 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatyta kontrolė yra perkančiųjų organizacijų priimtų sprendimų teisėtumo kontrolė, kuria siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi atitinkamų Sąjungos teisės normų arba nacionalinių šias teisės normas perkeliančių nuostatų, tačiau ji negali apsiriboti vien perkančiosios organizacijos sprendimų savavališkumo patikrinimu. Vis dėlto tai neatima iš nacionalinės teisės aktų leidėjo galimybės suteikti kompetentingiems nacionaliniams teismams įgaliojimus atlikti tikslingumo kontrolę.

Parašai.